

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FOAMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

V
Tucul

Activitatea A3.2 iulie

Studiu privind impactul bunelor practici în dezvoltare profesională pentru asigurarea calității educației incluzive în școli defavorizate

Introducere

Pe parcursul derulării acestui proiect au fost aplicate cadrelor didactice participante o serie de chestionare care urmăreau determinarea percepției acestora în privința educației incluzive dar mai ales bunele practici identificate și folosite pentru dezvoltarea profesională individuală în vederea asigurării unei calități superioare învățământului în școli defavorizate.

În luna septembrie 2018 a fost elaborat un precursor a unui studiu privind impactul bunelor practici în dezvoltare profesională pentru asigurarea calității educației incluzive în școli defavorizate care a debutat prin analiza situație existente și a propus derularea unui chestionar pentru înțelegerea acestui fenomen. Această lucrare propunea aplicarea unui chestionar, lucru realizat în lunile următoare.

Desfasurarea sondajului

Întrebările adresate au pornit de la identificarea imaginii cadrelor didactice respondente cu privire la ceea ce înseamnă educație incluzivă. Prima întrebare adresată a fost formulată astfel: "Care din următoarele definiții ale educației incluzive considerați că este cea mai adecvată?" cu următoarele variante de răspuns:

- Asigurarea accesului la educație al copiilor cu dizabilități;
- Abordarea și procesul continuu de dezvoltare a politicilor și practicilor educaționale, orientate spre asigurarea oportunităților și șanselor egale pentru persoanele excluse/marginalizate de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație;
- Implicarea autorităților de toate nivelurile în școlarizarea și soluționarea problemelor copiilor cu cerințe educaționale speciale;
- Provocarea spre schimbarea atitudinilor și mentalității de excludere și segregare.

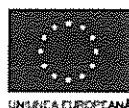

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII ȘI
INTELEGERII

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe, Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - Profesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Definiția majoritar considerată ca fiind cea mai aproape de realitate a fost: *"Abordarea și procesul continuu de dezvoltare a politicilor și practicilor educaționale, orientate spre asigurarea oportunităților și șanselor egale pentru persoanele excluse/marginalizate de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație"*

Cea de a doua întrebare a avut următoarea formulare: *"Considerați educația incluzivă sarcină"*: cu aceste variante de răspuns:

- cadrelor didactice
- școlii
- familiei
- autorităților
- societății

La această întrebare, în mod poate surprizător, 41% din totalul respondenților au considerat că sarcina acestei educații, și a incluziunii persoanelor defavorizate în școală și societate, aparține societății, adică nimanui în concret. Ceea ce este mai grav este că, în percepția cadrelor didactice care au răspuns la acest sondaj, familia nu ar avea o implicare mai mare de 8%, iar rolul școlii se rezumă la 26%, în timp ce rolul dumealor, al cadrelor didactice este tot de 8%. Din aceste răspunsuri rezultă în mod indubitabil nevoia de creare a unor mecanisme de conștientizare la nivelul individului a rolului sau în incluziunea socială și evident, contrariul, respectiv rolul sau determinant în excluziunea socială.

Cea de a treia întrebare, respectiv: **„În opinia Dumneavoastră, care din următoarele afirmații sunt adevărate?"**

a. Toți copiii au drepturi egale în ceea ce privește accesul la educație în medii de învățare comune

- în mică măsură
- într-o oarecare măsură
- în mare măsură

b. Copiii cu CES pot fi incluși în învățământul general și pot reuși

- în mică măsură
- într-o oarecare măsură
- în mare măsură

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL
SCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

GRINCIU

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe, Obiectiv specific 6. Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - *PRO*fesionalizarea *FORM*ării cadrelor didactice prin *FORM*are continuă (POCU/731/6/6/108182)

c. Cadrele didactice trebuie să-și schimbe atitudinea față de diferențierile între copii

- în mică măsură
- într-o oarecare măsură
- în mare măsură

d Școala trebuie să asigure progresul tuturor copiilor în funcție de potențialul lor de dezvoltare

- în mică măsură
- într-o oarecare măsură
- în mare măsură

e Copiii cu CES trebuie să învețe în instituții speciale

- în mică măsură
- într-o oarecare măsură
- în mare măsură

răspunsurile au fost variate ....

Astfel la prima parte a întrebării, cea referitoare la accesul ideatic al copiilor la învățarea, indiferent de dizabilitățile și mediile de proveniență, marea majoritate a fost de acord că toți copiii trebuie să aibă aceeași șansă. În mod total surprinzător au existat însă și cadre didactice care au spus că doar în mică măsură copiii ar trebui să aibă drepturi egale în ceea ce privește accesul la învățare. La cea de-a doua parte a acestei întrebări, care viza să vadă, în concret, modul în care este privită șansa copiilor de integrare în învățământ și societate indiferent de situația familială sau medicală, lucrurile se schimbă puțin, în sensul în care optimismul devine moderat, existând un procent majoritar care consideră că *Copiii cu CES pot fi incluși în învățământul general și pot reuși* dar și destui care nu cred în această reușită, unii deloc, alții doar într-o oarecare măsură.

Destul de grav este rezultatul celei de-a treia părți a acestei întrebări: *Cadrele didactice trebuie să-și schimbe atitudinea față de diferențele între copii*, în acest caz, la trei din sondajele aplicate, jumătate din cadrele didactice respondente nu au considerat de loc sau în mică măsură că trebuie să-și schimbe atitudinea față de diferențierile între copii. Cu totul altfel stă situația în cazul în care nu mai sunt personal implicați ci doar la nivel de colectivitate, respectiv școala, pentru că la întrebarea

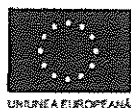
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

GIURGIU

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - Profesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/731/6/108182)

" Școala trebuie să asigure progresul tuturor copiilor în funcție de potențialul lor de dezvoltare "
devin brusc empatici fiind convinși în totalitate de aceasta nevoie.

Ultima întrebare a acestui chestionar a vrut să surprindă punctul de vedere personal al fiecărui respondent cu privire la acțiunile prioritare în promovarea și dezvoltarea educației incluzive. Răspunsurile semnificative au fost

- a. Eliminarea discriminărilor de orice natură; Elevii cu C.E.S. pot
- b. Clase cu puțini elevi, -mai mulți psihologi școlari la numărul de copii, -conștientizarea părinților asupra rolului lor în educarea propriului copil. Părinți consideră că toată răspunderea o au cadrele didactice, puțini continuă activitatea de învățare de la școală și acasă, am întâlnit cazuri în care părinții considerau că își ajută copilul scriind efectiv temele copilului
- c. alocarea resurselor financiare pentru dotarea instituțiilor de învățământ cu echipament specializat pentru asistența copiilor cu diferite tulburări; - implicarea mai activă a comunității în mărirea gradului de accesibilitate fizică a copiilor cu dizabilități locomotorii, la instituțiile de învățământ (reparația drumurilor, asigurarea cu transport, construcția rampelor la clădirile instituțiilor școlare, adaptarea sălilor auxiliare etc.), precum și sprijinirea familiilor vulnerabile care au copii cu CES pentru integrarea educațională a acestor copii; - verificarea corespunderii resurselor destinate educației incluzive și introducerea unor măsuri potrivite pentru a asigura fondurile necesare atingerii obiectivelor propuse
- d. în educația incluzivă prioritar este curriculum adaptat și strategiile de intervenție individualizate .
- e. promovarea educației empactice, implicarea familiei în procesul educațional, minimalizarea negativismului
- f. Întărirea legăturii între familie școala autorități. Schimbarea mentalității celor din jur.
- g. Realizarea unui Plan educațional individualizat-Realizarea unui curriculum individualizat pentru
- h. Educația incluzivă se bazează pe drepturile omului. Conceptul de incluziune merge dincolo de conceptul de integrare. Școlile trebuie să fie dotate cu material, să asigure personal calificat și să cuprindă în sistemul de învățământ obligatoriu toți copiii cu CES
- i. Creșterea cunoștințelor și competențelor profesionale ale profesorilor cu privire la gestionarea elevilor cu CES, Sprijin sporit (de exemplu cu resurse logistice,

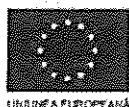

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm* - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

- j. O mai mare implicare a părinților în activitățile școlare Creșterea colaborării dintre personalul școlii, care conduce la crearea unei atmosfere de colaborare și mai puțin de competiție
- k. curriculum flexibil ,creativ si adaptat nevoilor copiilor , programe adaptate la nivelul copiilor. - formare cadrelor, implicarea si participarea familiilor la viata scolii.
- l. constientizarea factorilor care pot perturba sau imbunatati elementele de dezvoltare ale educatiei incluzive. - activitati ce pot contribui la imbunatatirea tehnicilor, metodelor si mijloacelor de lucru diferentiat.
- m. includerea in invatamantul de baza a copiilor cu CES schimbarea atitudinii cadrelor didactice fata de copiii cu CES
- n. suport din partea autoritatilor privind baza materiala
- o. - Activități de conștientizare a drepturilor copiilor în ceea ce privește accesul la educație. Adaptarea sistemului de învățământ la nevoile copiilor.
- p. - dezvoltarea relatiei scoala - comunitate; cursuri de formare a cadrelor didactice care sa lucreze cu elevii cu CES,
- q. -perfecționarea continuă a cadrului didactic și folosirea metodelor adecvate;
- r. -performanța și motivarea elevilor.
- s. - acceptarea,incluziunea,stimularea , egalitatea de sanse, schimbarea mentalității
- t. - adaptarea programei școlare pentru copiii cu CES,-
- u. - modificarea obiectivelor functie de nivelul elevilor,
- v. - Calitatea formarii profesorilor in domeniul educatiei incluzive
- w. -educatie nonformala, educatie formala
- x. - -copiii nu trebuie discriminați, indiferent din ce medii sociale provin
- y. -cadrele didactice trebuie să se implice mai mult în promovarea incluziunii elevilor
- z. -incurajarea elevilor, - sustinerea, -aprecierea fiecarui elev in parte

Concluzii

Incluziunea socială se referă la schimbarea atitudinilor și practicilor din partea indivizilor, instituțiilor și organizațiilor, astfel încât toate persoanele, inclusiv cei percepuți ca fiind „diferiți” ca urmare a unor deficiențe, apartenenței etnice, condițiilor socio-economice de viață etc. să poată contribui și participa în mod egal la viața și cultura comunității din care fac parte.

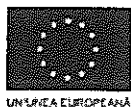
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
GIURGIU

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - Profesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/7316/6/108182)

Șansele egale pentru persoanele cu deficiențe, reprezintă rezultatul prin care diferite sisteme ale societății și mediului, precum serviciile, activitățile, informarea și documentarea, sunt puse la dispoziția tuturor, în particular a persoanelor cu dizabilități.

Reacția școlii, ca instituție de educație, formare și orientare, la mobilitatea socială și economică, trebuie să fie de adaptare a conținutului, structurii și funcțiilor sale, de creare de premise favorabile pentru elevi care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea și trebuie să facă tot ce-i stă în putință pentru valorizarea maximă a fiecărui individ prin mai raționala stimulare intelectuală a elevilor, a aptitudinilor, a atitudinilor și a trăsăturilor lor de personalitate.

Astfel cum am aratat și mai sus, aa trei dintre sondajele aplicate, jumatate din cadrele didactice respondente nu au considerat de loc sau au considerat că în mică măsură trebuie să-și schimbe atitudinea față de diferențierile între copii.

Cu totul altfel sta situația în cazul în care nu mai sunt personal implicați ci doar la nivel de colectivitate, respectiv școala, pentru că la întrebarea "Școala trebuie să asigure progresul tuturor copiilor în funcție de potențialul lor de dezvoltare" devin brusc empatici fiind convinși în totalitate de aceasta nevoie.

Propuneri:

- creare a unor mecanisme de constientizare la nivelul individului a rolului său în incluziunea socială și evident și poate mai important constientizarea contrariului, respectiv rolul său determinant în excluziunea socială.

Expert

Diana Anca Artene

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

